

یادداشت

پیش بینی و سیمولاسیون

محمد علی دستمالی

کارشناس مسائل بین الملل

نزدیک به ۵ ماه از عملیات موسوم به طوفان الاقصی گذشته است. ارتش صهیونیستی، از کشته پشته ساخته و جنایتی کرده که در تاریخ اعصار آتی هم به یاد خواهد ماند. بر اساس آمار رسمی، تاکنون سی هزار فلسطینی بر اثر حملات سهمگین اسرائیل، جان خود را از دست داده اند. اغلب آنها زنان و کودکان هستند و به گفته منابع نظامی و امنیتی اسرائیلی، بین آنها، برخی از اعضا فرماندهان حماس نیز به چشم می خورند. شمار ساختمان های مسکونی واداری و آموزشی ویران شده، بیش از سیصد هزار واحد است و در مورد رقم نهایی میزان خسارات مالی، هنوز جمع بندی روشنی نداریم اما قطعاً بالغ بر ده ها میلیارد دلار خواهد بود. در این چهار ماه و نیم، درباره غزه و اسرائیل، ده ها هزار خبر، گزارش، مطلب و تحلیل منتشر شده است. شاید وجه مشترک اغلب مطالبی که در ایران تولید و منتشر شده اشاره هزاران باره به این نکته است که بر اثر عملیات غافلگیرانه حماس، هیمنه امنیتی صهیونیسم در هم شکسته شده و حالا همه می دانند که برخلاف ادعاهای گراف پیشین، اسرائیل نیز آسیب پذیر است، بد جور هم آسیب پذیر است. آیا در کار مبارزه و مقاومت، نیازی به محاسبه و پیش بینی و امکان سنجی نیست؟ آیا در تاریخ طولانی انواع و اقسام جنگ های کلاسیک و متقارن و نامتقارن، آن همه نظریه به گراف نوشته شده؟ آیا طراحان عملیات و اتانق فکری که دستور حمله را داد، تصور و پیش بینی دقیقی از همین پاسخ ها و واکنش هایی داشت که اسرائیل نشان داده است؟ اگر منطق طرفداران گفتمان «صرف هزینه بسیار به خاطر ضرورت چشم پوشی انقلابی از فایده» صحت دارد، آیا می توان همان الگوی طوفان الاقصی را در میدان دیگر نیز به کار گرفت و به اسرائیل و شریک و حامی اصلی او آمریکا لطمه زد؟ اینها موضوعاتی هستند که نه تنها رویکرد انسانی و سیاسی مخاطب، بلکه میزان هوش، شیوه و مکانیسم تفکر و جهان بینی آدم ها را به چالش می کشد. شاید برای رسیدن به پاسخ هایی فرضی، بد نباشد از گزینه «فرضیات احتمالی» و «سناریوهای شبیه ساز» استفاده کنیم. لطف استفاده از شبیه سازی در این است که «پیش اقدام»، ما را با بدون پرداخت هزینه کلان، با «نتیجه اقدام» مواجه می کند و می توانیم تصمیم بگیریم که یک «اکت» یا کنش حساس، معقول و مقرون به صرفه است یا نه. استفاده از ماشین های دارای دو بدال اضافی برای آموزش رانندگی، یکی از نمونه های نزدیک به واقعیت شبیه سازی و دو موقعیت قرار دادن است. اما نمونه بزرگ، استفاده از تجهیزات سیمولاسیون یا شبیه سازی پرواز برای آموزش خلبان های هواپیمای مسافربری است که می تواند بدون دست زدن به اقدام پرواز و استقبال از خطر، به ما بگوید که سوزی از حدی از مهارت رسیده، به ما هواپیمار درست راهبری کند و به فرودگاه برساند یا قرار است دماغه هواپیما را فرو کند؟! دستگاه های و تجهیزات سیمولاسیون یا شبیه سازی نبود، آموزش خلبانی، خطرناک ترین و گران قیمت ترین دوره آموزشی جهان می شد. امکان است خلبان ها در عالم تحلیل و با توجه به سوگیری علیه اسرائیل و خارج بودن از میدان معرکه، دلشان خنک شود از دیدن وضعیت کنونی اسرائیل و نهایتاً در مورد غزه هم به ابراز همدردی کفایت کنند، اما بد نیست که پس از این همه شب و روز تلخ که بر مردمان غزه سپری شده، به این هم بیاندیشیم که اولاً موضع رئالیستی و واقع بینانه جمهوری اسلامی، این بار نیز مانند چندین بزنگاه دیگر، خردمندان و دوراندیشان بود و خود را گرفتار جنگ فراگیر و آشکار نکرد. شاید حالا وقت آن است که یک بار دیگر، فایل ویدئویی آن مصاحبه قدیمی سید حسن نصر... را تماشا کنیم که در سال ۲۰۰۶ میلادی و دو هفته بعد از اتمام جنگ ۳۳ روزه در یک مصاحبه تلویزیونی گفته بود: «اگر فرماندهان حماس... احتمالی می دادند که اسرائیل در پاسخ به عملیات حزب... چنین عکس العمل گسترده ای نشان می دهد، قطعاً دست به این عملیات نمی زدند.» اندکی فکر کنیم؛ آیا این سخن سید حسن، سیمای فردی ضعیف و سست را در نمایش می گذارد؟ خیر. این رویکرد جسورانه رهبری است که به وضوح می گوید؛ در پیش بینی اولیه خطا روی داده و نوع واکنش دشمن و خسارات به بار آمده، بسیاری بالاتر از چیزی بوده که تصور کرده اند. در نتیجه، این بار دیدیم که حزب... محتاطانه تر و هوشمندانه تر عمل کرد. اندیشیدن در مورد آخر و عاقبت کار، پیش بینی میزان هزینه و فایده، ظفر و هزیمت، غنیمت و خسارت و سنجش توان خودی و دشمن در ایستگاه ها و مراحل آتی، دانش و جسراتی است که نه تنها سران و فرماندهان حماس، بلکه تمام رهبران خاورمیانه بدان نیازمند هستند و اگر کسانی بخواهند که فن دوراندیشی و پیش بینی وقایع آینده را مترادف ترس و تذبذب معنی کنند، باید به تکان دادن سرو شاخه آتفکارد و گذشت، بدون تردید، آنچه که ماشین جنگی اسرائیل در غزه انجام می دهد؛ جنایت عظیمی است که وصف ابعاد امروز و فردای آن، آسان نیست و به دلایلی که همه ما دانیم، آمریکا و اروپا و بسیاری از کنشگران مهم نظام بین الملل، در این معرکه، حامی و همراه اسرائیل هستند. هنوز نمی دانیم سرنوشت فلسطین و غزه چه خواهد شد.

حمیدرضا ترقی در گفت و گو با آرمان ملی:

قرار است جامعه اسلامی تر شود

خالص سازی برای این است که افراد صالح

مدیریت جامعه را به دست بگیرند

نمی توان از علما انتظار داشت برای

حضور در خیرگان با هم مسابقه بدهند

آرمان ملی - احسان نصاری؛ حمیدرضا ترقی از اعضای شورای مرکزی و معاون بین الملل حزب مؤتلفه اسلامی است. حزبی که در فضای جریان اصولگرایی همواره تأثیرگذار بوده است. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی فضای رقابتی بین اصولگرایان با ترقی گفت و گو کرده است. ترقی در این زمینه معتقد است: «جامعه باید به سمتی حرکت کند که اسلامی تر باشد. اگر شما عنوان می کنید خالص سازی من می گویم این خالص سازی در راستای حرکت انقلاب در مسیر آرمان ها و اهدافی است که داشته است. اگر ما انقلاب و نظام را به دست گروه های صالح بدهیم که کار درستی انجام داده ایم. حال هر عنوانی که دوست دارید روی آن بگذارید. دایره این افراد صالح نیز تنگ نشده است. در هیچ دوره ای مانند این دوره افراد در انتخابات ثبت نام نکرده اند. اگر این دایره محدود شده بود که افراد تا به این اندازه در رقابت های انتخاباتی ثبت نام نمی کردند.» در ادامه ما حاصل این گفت و گو را می خوانید.

در شرایط انتخابات مجلس دوازدهم به صورتی پیش رفت که با رد صلاحیت چهره های اصلی جریان اصلاحات این جریان عملاز فضای انتخاباتی خارج شد. در چنین شرایطی تحلیل شما از آرایش سیاسی انتخابات مجلس دوازدهم چیست؟

من این ادعا را قبول ندارم که جریان اصلاحات از صحنه انتخابات خارج شد بلکه معتقدم این یک بازی سیاسی است. در شرایط کنونی اصلاح طلبان به اندازه کافی در سراسر کشور نامزد انتخاباتی دارند. این صحبتی است که اصلاح طلبانی که در انتخابات ثبت نام کرده اند مطرح می کنند و معتقدند اصلاح طلبان به اندازه کافی کاندیدا دارند که بتوانند در انتخابات حضور پیدا کنند. از بین نامزدهای انتخاباتی در حدود ۱۵۰۰ نفر خود را اصلاح طلب معرفی کرده اند و از سوی دیگر نیز ۲۷۰ نفر با عنوان مستقل در انتخابات حضور دارند. این در حالی است که اغلب افرادی که خود را مستقل معرفی کرده اند نیز جز اصلاح طلبان به شمار می روند. به همین دلیل اصلاح طلبان به اندازه کافی کاندیدا در فضای انتخاباتی دارند. این احتمال وجود دارد که برخی عناصر شاخص این جریان در تهران رد صلاحیت شده است. اما شرایط به شکلی نیست که در انتخابات نیرو نداشته باشد. من فکر می کنم اصلاح طلبان از ترس اینکه مردم به آنها رأی ندهند قصد ندارند در انتخابات شرکت کنند و تنها دلیلی که این مسائل را مطرح می کنند ترس از شکست در انتخابات است.

اغلب چهره های مطرح اصلاحات در مناطق مختلف کشور رد صلاحیت شده اند و تنها مختص به تهران نبوده است. هنگامی که ژنرال های اصلاح طلب و حتی چهره های رده دوم و سوم این جریان هم رد صلاحیت شده اند چگونه انتظار دارید در انتخابات حضور داشته باشند؟

ژنرالی که دارای پرونده ای پر از تخلف و مشکلات امنیتی باشد دلیلی ندارند در انتخابات حضور پیدا کند و قانون را زیر پا بگذارد.

چرا این وضعیت درباره ژنرال های اصولگرا وجود نداشته است؟

در مورد اصولگرایان نیز این وضعیت وجود داشته و کسانی که دارای تخلف بوده اند رد صلاحیت شده اند. تعداد این افراد نیز کم نبوده است.

چرا نمایندگان منتقد دولت و وضعیت موجود رد صلاحیت شدند؟

این نمایندگان نیز حتما دارای تخلف و یا مشکلی بوده اند که رد صلاحیت شده اند. اینکه عنوان می شود دلیل رد صلاحیت این افراد انتقاد از دولت بوده صحیح نیست بلکه ادعایی است برای پوشش تخلفات و کارهای غیرقانونی که انجام داده اند. این افراد براساس مسائل قانونی رد صلاحیت شده اند و گرنه انتقاد به دولت جزء مسائلی که می تواند افراد را

در قانون اساسی ذکر نشده که اگر به دولت انتقاد کردید رد صلاحیت می شوید. بدون تردید مسائل دیگری وجود داشته که شورای نگهبان تصمیم گرفته این نمایندگان را رد صلاحیت کند.

در برخی عنوان می کنند رد صلاحیت ها در برخی مناطق خیلی زیاد بوده است. آیا چنین بوده است؟

این احتمال وجود دارد که مثلاً در یک منطقه این اتفاق افتاده باشد، اما سراسری نبوده است. به همین دلیل نیز در حدود ۵۵ هزار نفر نسبت به وضعیت رد صلاحیت ها شکایت کرده اند. برخی عنوان می کنند برای مجلس خیرگان در یک منطقه کمتر از نیازی که وجود دارد کاندیدا وجود دارد. این در حالی است که انتخابات مجلس خیرگان با مجلس شورای اسلامی متفاوت است و شرایط دیگری دارد. در انتخابات مجلس خیرگان براساس قانونی که وجود دارد براساس نیاز هر منطقه افراد در انتخابات تأیید می شوند. به عنوان مثال در جایی که نیاز به دو نماینده داشته باشد شاید حضور سه کاندیدا نیز کفایت کند. دلیل این نیز این است که نمی توان از علما و مجتهدین انتظار داشت با هم برای حضور در مجلس خیرگان رقابت و مسابقه بگذارند. شرایط انتخابات خیرگان با مجلس شورای اسلامی متفاوت است که در شرایط کنونی عده زیادی احساس تکلیف کرده اند که در انتخابات حضور پیدا کنند. حضور در انتخابات خیرگان یک مسئولیت شرعی و خطیری ملی است و به همین دلیل جای رقابت های مادی و اجتماعی نیست که شاهد رقابت گسترده ای باشیم. در خیرگان حتی اگر بین دو یا سه نفر کسی احساس می کند دیگری شایستگی بیشتری دارد نباید وارد صحنه شود. به همین دلیل فضای رقابت در مجلس خیرگان با فضای رقابت در مجلس شورای اسلامی با هم تفاوت های معناداری دارد.

در شرایط کنونی رقابت شدیدی بین اصولگرایان برای ورود به مجلس به وجود آمده است. تشدید این رقابت های درون گروهی چه پیامدهایی برای این جریان دارد؟

این رقابت ها مضر نیست و بلکه رقابت هایی است که مردم را بیشتر جذب صندوق های رأی می کند. به همین دلیل من این نوع رقابت را طبیعی می دانم.

حزب مؤتلفه چه رویکردی نسبت به انتخابات دارد؟

حزب مؤتلفه تمرکز خود را روی انتخابات خیرگان گذاشته و براساس مسئولیتی که جامعه مدرسین روی دوش مؤتلفه قرار داده مادر زمینه مجلس خیرگان بیشتر فعالیت می کنیم. از سوی دیگر دیدگاه و پیشنهاد های خود را به ائتلاف های مختلف بیان می کنیم و تلاش می کنیم با ائتلاف هایی که در راستای اهداف حزب مؤتلفه حرکت می کنند همراهی کنیم. برای متفاوتی بین شورای ائتلاف و شورای وحدت نمی کند و ما همه آنها را ریزوهای انقلاب می دانیم.

چه انتقادهایی به دولت آقای رئیسی وارد می دانید؟

یکی از انتقادهایی که به دولت وارد است این است که تیم اقتصادی دولت باید برای مهار تورم تلاش بیشتری انجام می داد که ن داده است. دولت نیز در این زمینه باید شفاف سازی کند. این در حالی است که این اتفاق تاکنون رخ نداده است. اگر این شفاف سازی ها صورت بگیرد بسیاری از شبهات مردم در این زمینه از بین خواهد رفت.

آیا آقای رئیسی نمی توانست مدیران بهتری برای دولت انتخاب کند؟

آقای رئیسی یک عنصر حزبی و تشکیلاتی نبوده اند که بتوانند از بین نیروهای حزب خود استفاده کنند. مادر کار در سازی در مدیریت کشور ضعیف هستیم و هنوز نتوانسته ایم از این چالش عبور کنیم. برخی به دولت اعتقاد دارند و عملکرد خوبی دارند اما برخی اعتقاد ندارند و کارشکنی می کنند. به عنوان مثال اتفاقی که درباره سخنرانی آقای امیرعبدالهیه در سخنرانی سازمان ملل رخ داد کار هوش مصنوعی بود که برخی گمان کردند این اتفاق واقعی بوده است. این در حالی است که دشمن با استفاده از هوش مصنوعی دست به چنین اقدامی زده بود.

من این ادعا را قبول ندارم که جریان اصلاحات از صحنه انتخابات خارج شد بلکه معتقدم این یک بازی سیاسی است. در شرایط کنونی اصلاح طلبان به اندازه کافی در سراسر کشور نامزد انتخاباتی دارند. این صحبتی است که اصلاح طلبانی که در انتخابات ثبت نام کرده اند مطرح می کنند و معتقدند اصلاح طلبان به اندازه کافی کاندیدا دارند که بتوانند در انتخابات حضور پیدا کنند. از بین نامزدهای انتخاباتی در حدود ۱۵۰۰ نفر خود را اصلاح طلب معرفی کرده اند

نگره

در آستانه توافق جدید!؟

چهارشنبه هفته گذشته و در پی ورود هیأتی از جنبش حماس به قاهره، شبکه ۱۲ رژیم صهیونیستی از تماس ها برای برگزاری دومین نشست در پاریس به منظور رایزنی درخصوص تکمیل امضای معامله تبادل اسرا خبر داد تا اینکه یک مقام حماس روز جمعه اعلام کرد که این گروه در انتظار دریافت پیشنهاد های جدید برای آتش بس در غزه از سوی میانجی گران است. یک منبع مطلع هم به خبرگزاری رویترز اعلام کرد مذاکرات هر یک از میانجی گران - آمریکا، مصر و قطر - بر سر آتش بس در غزه به طور جداگانه با رئیس سرویس اطلاعاتی موساد آغاز شده است. این منبع مطلع در رابطه با آغاز مذاکرات جدی درخصوص برقراری آتش بس در غزه ابراز خوش بینی کرد. ۲ منبع مصری که می خواستند ناشناس باقی بمانند عنوان کردند که «عباس کامل» رئیس سازمان اطلاعات مصر که روز پنجشنبه دیداری با «اسماعیل هنیه»، رئیس دفتر سیاسی حماس داشته، برای مذاکره با مقامات صهیونیستی راهی پاریس خواهد شد. مقام مطلع حماس که می خواسته نام او فاش نشود عنوان کرد که این جنبش در دیدار با مصری ها هیچ پیشنهاد جدیدی ارائه نداده، اما انتظار بازگشت میانجی گران از مذاکرات با رژیم صهیونیستی را می کشد. وی بیان کرد: ما با آن ها صحبت کردیم و منتظر بازگشت آن ها از پاریس خواهیم ماند. دور قبلی مذاکرات بر سر آتش بس در غزه، به دلیل مخالفت تل آویو با پیشنهاد های حماس، به نتیجه نرسید. مقاومت حماس تأکید کرده بود با طرح پیشنهادی نشست پاریس با روحیه مثبت برخورد کرده است، با این هدف که شامل آتش بس کامل، پایان دادن به جنگ غزه، بازسازی آن، لغو محاصره این باریکه و تبادل اسرا باشد.

چراغ سبز کابینه اسرائیل برای نریش در مذاکرات

پاریس یک روز پیش از آغاز دور دوم مذاکرات پاریس که جمعه شروع شد، یک رسانه عبری فاش کرد که رژیم صهیونیستی احتمالاً طی مذاکرات پاریس، درباره تعداد اسرای فلسطینی که قرار است در ازای هر کدام از اسرای صهیونیست نزد حماس در غزه آزاد شوند، انعطاف نشان دهد. روزنامه عبری زبان «تایمز» در این باره گزارش داد که هیأت اعزامی اسرائیل به مذاکرات پاریس به ریاست «دیوید بارزیا» رئیس موساد، چراغ سبز کابینه جنگ اسرائیل را دریافت کرده تا در موضع خود درباره تعداد اسرای فلسطینی که قرار است در مقابل آزادی هر گروهان در غزه، آزاد شوند، نریش نشان دهد. این روزنامه صهیونیستی نوشت که اسرائیل همچنین احتمالاً درباره مدت زمان آتش بس که طی آن توافق تبادل اسرا اجرا می شود، مسائل مربوط به بازسازی غزه پس از جنگ و همچنین بازگشت شهروندان شمال غزه به محل زندگی خود، انعطاف نشان دهد. تایمز به نقل از منابع امنیتی گزارش داد که رژیم صهیونیستی «فشار نظامی خود را تا آخرین لحظه تشدید خواهد کرد، چرا که مذاکرات زیر فشار ادامه میمان، رویکردی است که نتایج بهتری را به همراه خواهد داشت. در حالی رسانه های عبری زبان مدعی چراغ سبز کابینه جنگ رژیم صهیونیستی به هیأت تل آویو برای نریش در مذاکرات پاریس هستند که نخست وزیر این رژیم صهیونیستی می گوید با ترکیبی از فشار نظامی و مذاکرات جدی به اهداف جنگ غزه دست خواهد یافت. «بنیامین نتانیاهو» گفت: در حال کار برای ارائه طرحی دیگر برای آزادی اسرا و تکمیل نابودی» تیب های حماس در رفح هستیم. در سوی دیگر و همزمان بنیامین نتانیاهو سندی را درباره سیاست رژیم صهیونیستی برای «روزی بعد از جنگ» به کابینه ارائه کرد که شامل بند بستن آژانس امداد رسانی به آوارگان فلسطینی (آنروا) با آژانس های بین المللی دیگر است.

از ادعای پیشرفت مذاکرات پاریس تا مذاکره با حماس

تنها به فاصله یک روز پس از آغاز دور دوم مذاکرات پاریس، منابع رسانه ای عبری شنبه این هفته از پیشرفت در این مذاکرات و حصول توافقاتی درباره جنگ غزه خبر دادند. رسانه های عبری به نقل از منابع آگاه از مذاکرات در پاریس مدعی شدند در «مذاکرات پاریس بر سر خطوط کلی جدید توافق شده است. این منابع گفتند: «پیشرفت هایی وجود دارد که ممکن است اجازه حرکت برای مذاکره درباره جزئیات را بدهد. وبگاه آمریکایی آکسیوس هم به نقل از دو منبع گزارش داده بود که در جریان مذاکرات پاریس پیشرفت هایی حاصل شده است که ممکن است در چند روز آینده به مذاکرات جدی تری بر سر توافق درباره جنگ غزه، آتش بس و تبادل اسرا منجر شود. در همین زمینه پایگاه خبری العربیه نیز گزارش کرده بود در مذاکرات پاریس درباره جنگ غزه، یک طرح سه مرحله ای بررسی شد. تلویزیون رژیم صهیونیستی نیز گزارش داد پیشرفت در مذاکرات پاریس ممکن است به زودی به انعقاد قراردادی درباره تبادل اسرا منجر شود. رسانه های صهیونیستی هم گزارش کرده بودند در مذاکرات پاریس در مورد چارچوب به روز شده درخصوص تبادل اسرا توافق شده است. این رسانه ها به نقل از یک مقام مسئول گزارش کردند، با اینکه حماس از برخی از مطالبات خود چشم پوشی کرده اما کامکان از دستیابی به توافق دور هستیم. یک روز پس از انتشار این اخبار و در روز یکشنبه نیز رسانه های رژیم صهیونیستی از تصمیم تل آویو برای اعزام هیأتی به قطر برای مذاکره با جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) درباره توافق با این جنبش خبر دادند. رسانه های عبری زبان گزارش دادند که کابینه جنگ رژیم صهیونیستی تصمیم گرفته هیأتی را به منظور تکمیل مذاکرات با جنبش حماس برای آزادی اسرای صهیونیست در نوار غزه، به قطر اعزام کند. شبکه ۱۲ رژیم صهیونیستی گزارش داد که هیأت اسرائیلی با سطحی کمتر از سطح نمایندگی داد که تکفراز پاریس شرکت کرده بود عازم دوچه می شود. آکسیوس گزارش کرده بود «ویلیام برنز» رئیس سیا، «محمد بن عبدالرحمان آل ثانی» نخست وزیر قطر و «عباس کامل» مدیر اطلاعات مصر در این مذاکرات شرکت کرده بودند. خبرگزاری فرانسه نیز به نقل از منابعی در جنبش «حماس» گزارش کرده بود توافق پاریس با رژیم صهیونیستی شامل آتش بس ۶ هفته ای و آزادی و تبادل ۲۰۰ الی ۳۰۰ فلسطینی با ۲۵ الی ۴۰ اسیر صهیونیستی می شود.